U S N E S E N Í

Zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, složený z předsedy JUDr. Michala Mazance a soudců Mgr. Víta Bičáka, JUDr. Romana Fialy, Mgr. Radovana Havelce, JUDr. Pavla Simona a JUDr. Marie Žiškové, rozhodl o návrhu **Městského soudu v Praze**, na rozhodnutí kompetenčního sporu mezi ním a **Obvodním soudem pro Prahu 1**, a dalších účastníků sporu vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 3 Na 108/2017, o určení zdravotní pojišťovny: žalobkyně **a) M. G.**, a **b) I. V.**, žalované **České republiky – Ministerstva práce a sociálních věcí**, se sídlem v Praze 2, Na Poříčním právu 1/376,

takto:

Příslušný vydat rozhodnutí ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 3 Na 108/2017, o určení zdravotní pojišťovny, **je soud ve správním soudnictví.**

Odůvodnění:

[1] Návrhem doručeným zvláštnímu senátu dne 3. 7. 2017 se Městský soud v Praze (dále jen „navrhovatel“) domáhal, aby zvláštní senát zřízený podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, rozhodl tvrzený kompetenční spor ve věci vedené u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 3 Na 108/2017, o určení zdravotní pojišťovny.

[2] Z předloženého spisu vyplynuly následující skutečnosti:

[3] Původní žalobkyně M. A. se žalobou ze dne 5. 5. 2016 u Obvodního soudu pro Prahu 1 domáhala určení, že Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky je pro ni hlavní, nikoli jen výpomocnou zdravotní pojišťovnou. V žalobě uvedla, že je slovenské národnosti, má trvalé bydliště v P. a bylo jí uděleno občanství České republiky. Protože trpí pokročilým stádiem Alzheimerovy choroby, požádala dne 21. 12. 2015 o přiznání příspěvku na péči, avšak Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Příbrami rozhodnutím ze dne 10. 2. 2016, čj. 7110/2016/PRI, jí příspěvek na péči nepřiznal z důvodu, že Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky je pro žalobkyni pouze pojišťovnou výpomocnou, nikoliv hlavní, neboť plátcem jejího starobního důchodu je výhradně Slovenská republika. Z tohoto důvodu žalobkyně nesplňuje podmínky pro

poskytnutí příspěvku na péči, neboť čl. 11 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004, ze dne 29. 4. 2004, o koordinaci systému sociálního zabezpečení (dále jen „Nařízení“) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009, ze dne 16. 9. 2009, upravující prováděcí pravidla k nařízení č. 883/2004, stanoví, že občan Evropské unie musí podléhat právním předpisům jen jednoho členského státu. Dle tohoto článku nařízení je k vyřízení žádosti žalobkyně o příspěvek na péči příslušná členská země Evropské unie, kde má žalobkyně zdravotní pojištění vedené jako hlavní, což je v jejím případě Slovenská republika.

[4] Již v průběhu soudního řízení Ministerstvo práce a sociálních věcí k odvolání žalobkyně usnesením ze dne 23. 5. 2016, čj. MPSV-2016/101838-912, napadené pravomocné rozhodnutí podle § 97 odst. 3 a § 98 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „s. ř.“), zrušilo a věc vrátilo k novému projednání a rozhodnutí (výrok I) s tím, že podle § 99 odst. 2 s. ř. účinky rozhodnutí v přezkumném řízení nastávají ode dne předběžné vykonatelnosti přezkoumávaného rozhodnutí (výrok II). Důvodem zrušení předmětného rozhodnutí byla skutečnost, že prvostupňový správní orgán nepostupoval v souladu s § 64 odst. 2 s. ř., když se vůbec nezabýval žádostí o přerušení řízení. Nadto nebylo zmocněnkyni žalobkyně umožněno dle § 36 odst. 3 s. ř. se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k jeho podkladům i ke způsobu jejich zjištění, popřípadě navrhnout jejich doplnění, resp. bylo rozhodnuto dříve, než k tomu stanovená lhůta uplynula. Úřad práce České republiky – krajská pobočka v Příbrami následně rozhodnutím ze dne 3. 10. 2016, čj. 44964/2016/PRI, znovu nepřiznal žalobkyni příspěvek na péči, a to ze stejných důvodů jako v předchozím rozhodnutí. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně odvolání, o němž Ministerstvo práce a sociálních věcí dosud nerozhodlo a usnesením ze dne 15. 11. 2016, čj. MPSV-2016/244954-912, bylo odvolací řízení přerušeno do pravomocného rozhodnutí soudu ve věci žaloby o určení zdravotní pojišťovny.

[5] Obvodní soud pro Prahu 1 usnesením ze dne 24. 5. 2016, čj. 33 Nc 2226/2016-15, řízení zastavil (výrok I) s tím, že po právní moci tohoto usnesení bude věc postoupena Městskému soudu v Praze, pracoviště Hybernská (výrok II) a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III).

[6] V odůvodnění soud uvedl, že předmětem řízení je formálně požadavek žalobkyně na určení Všeobecné zdravotní pojišťovny České republiky jako hlavní zdravotní pojišťovny žalobkyně, z obsahu žalobních tvrzení však vyplývá, že žalobkyně brojí proti správnímu rozhodnutí Úřadu práce České republiky, kterým byla zamítnuta její žádost o přiznání sociální dávky – příspěvku na péči. Podle soudu věc nespadá do pravomoci soudů v občanském soudním řízení podle § 7 odst. o. s. ř., neboť ty rozhodují spory soukromoprávní povahy. Nespadají do nich spory, ve kterých je jeden z účastníků oprávněn rozhodovat jednostrannými vrchnostenskými akty. Naopak podle § 2 odst. 1 s. ř. s. spadá věc do pravomoci soudů ve správním soudnictví, které poskytují stanoveným způsobem ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob, tj. mimo jiné ochranu před jednostrannými vrchnostenskými akty správních orgánů.

[7] Navrhovatel v návrhu na řešení negativního kompetenčního sporu uvedl, že žalobkyně podanou žalobou nebrojí toliko proti rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Příbrami ze dne 3. 10. 2016, čj. 44964/2016/PŘI, ale primárně se

dovolává určení toho, že Všeobecná zdravotní pojišťovna je hlavní zdravotní pojišťovnou žalobkyně. Z obsahu podané žaloby je tak dle navrhovatele zřejmé, že se jedná o žalobu na určení, která je vlastní občanskému soudnímu řízení, na rozdíl od soudního řízení správního, kde nemá potřebnou zákonnou oporu. K žalobě na určení jsou proto příslušné obecné soudy v řízení podle občanského soudního řádu. Žaloba na základě odstraněných vad podání zjevně žalobou proti rozhodnutí není. Podle navrhovatele je otázkou, jestli je vůbec pravomocí soudu rozhodnout ve veřejné věci o žalobě na určení, která slouží jen na ochranu soukromých práv.

[8] Původní žalobkyně M. A. zemřela dne X. Dle sdělení notářky pověřené Obvodním soudem pro Prahu 4 v řízení o pozůstalosti přicházejí v úvahu jako možné procesní nástupkyně původní žalobkyně její dcery M. G. a I. V. I s ohledem na skutečnost, že v řízení před zvláštním senátem jde toliko o kompetenční spor mezi soudy rozhodujícími ve správním soudnictví a v občanském soudním řízení, jednal zvláštní senát, bez prejudice pro další řízení, na místě původní žalobkyně s jejími dcerami, jako možnými procesními nástupkyněmi.

[9] Při řešení vzniklého sporu o pravomoc mezi správním soudem a soudem v občanském soudním řízení se zvláštní senát řídil následující úvahou:

[10] Vznikne-li kladný nebo záporný kompetenční spor o pravomoc nebo věcnou příslušnost k vydání rozhodnutí, rozhodne zvláštní senát o tom, kdo je příslušný vydat rozhodnutí uvedené v návrhu na zahájení řízení. Kladným kompetenčním sporem je podle § 1 odst. 2 zákona o rozhodování některých kompetenčních sporů spor, v němž si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž bylo druhou stranou vydáno pravomocné rozhodnutí. Záporný kompetenční spor dle téhož ustanovení nastává tehdy, jestliže v totožné věci individuálně určených účastníků strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí. Právě o posledně uvedený případ jde v projednávané věci.

[11] Stranami kompetenčního sporu jsou dle § 1 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb. buď soudy a orgány moci výkonné, územní, zájmové nebo profesní samosprávy, nebo soudy v občanském soudním řízení a soudy ve správním soudnictví. V nyní rozhodované věci popřeli svou pravomoc Obvodní soud pro Prahu 1 (v občanském soudním řízení) i navrhovatel (ve správním soudnictví), jedná se proto o negativní kompetenční spor, k jehož projednání je příslušný zvláštní senát podle zákona č. 131/2002 Sb.

[12] Podle § 7 odst. 1 o. s. ř. v občanském soudním řízení projednávají a rozhodují soudy spory a jiné právní věci, které vyplývají z poměrů soukromého práva, pokud je podle zákona neprojednávají a nerozhodují o nich jiné orgány.

[13] Podle § 2 s. ř. s. ve správním soudnictví poskytují soudy ochranu veřejným subjektivním právům fyzických i právnických osob způsobem stanoveným tímto zákonem a za podmínek stanovených tímto nebo zvláštním zákonem a rozhodují v dalších věcech, v nichž tak stanoví tento zákon.

[14] Podle § 4 odst. 1 s. ř. s. soudy ve správním soudnictví rozhodují o a) žalobách proti rozhodnutím vydaným v oblasti veřejné správy orgánem moci výkonné, orgánem územního samosprávného celku, jakož i fyzickou nebo právnickou osobou nebo jiným orgánem, pokud jim bylo svěřeno rozhodování o právech a povinnostech fyzických a právnických osob v oblasti veřejné správy, (dále jen "správní orgán"), b) ochraně proti nečinnosti správního orgánu, c) ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu, d) kompetenčních žalobách.

[15] Podstatou veřejného (správního) práva je, že jeden ze subjektů právního vztahu (správní orgán) v něm vystupuje v mocensky nadřazeném postavení, pročež může jednostranně druhému účastníkovi zakládat, měnit nebo rušit práva anebo povinnosti. A to nejen bez jeho vůle, ale dokonce i proti jeho vůli (k problematice metody právní regulace srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, čj. 4 As 47/2003-125, publ. pod č. 448/2005 Sb. NSS).

[16] Žalobkyně se podanou žalobou domáhá určení, že Všeobecná zdravotní pojišťovna České republiky je její hlavní zdravotní pojišťovnou, neboť se domnívá, že splňuje podmínku účasti na sociálním systému České republiky, když ve svém produktivním věku pracovala u českého zaměstnavatele a odváděla zde sociální pojištění, a tedy na základě této podmínky jí měl vzniknout nárok i na příspěvek na péči. Žalobkyně tak fakticky brojí proti důvodům, na nichž stojí rozhodnutí prvostupňového správního orgánu, kterým jí nebyl přiznán příspěvek na péči, byť tak činí určovacím výrokem, řešícím závazně pro správní orgány předběžnou otázku.

[17] Žalobkyně tak bezpochyby usiluje o poskytnutí soudní ochrany jejímu veřejnému subjektivnímu právu, byť tak patrně nečiní způsobem a za podmínek stanovených soudním řádem správním, neboť svou žalobou nepožaduje zrušení rozhodnutí správního orgánu ani poskytnutí ochrany před nečinností správního orgánu či před nezákonným zásahem správního orgánu. Takové posouzení však přísluší výlučně soudu ve správním soudnictví, který jediný může mít pravomoc rozhodnout o požadované soudní ochraně tvrzenému subjektivnímu právu. Soud nechť postupuje dle § 37 odst. 5 s. ř. s. a v návaznosti na výsledek tohoto postupu ve věci rozhodne.

[18] V posuzovaném případě je tak zřejmé, že příslušný k rozhodnutí o žalobě je soud ve správním soudnictví, nikoli soud v občanském soudním řízení.

[19] Pravomocné rozhodnutí zvláštního senátu je podle § 5 odst. 5 zákona o rozhodování některých kompetenčních sporů závazné pro strany kompetenčního sporu, účastníky řízení, v němž spor vznikl, pro správní orgány [§ 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s.] i soudy. Městský soud v Praze bude tedy dále pokračovat v řízení vedeném pod sp. zn. 3 Na 108/2017.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. září 2018

Konf 36/2017-44

JUDr. Michal Mazanec
předseda zvláštního senátu